

Narodna Straža

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEŽOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Kr. 3.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI DO
KONCA GODINE Kr. 60. — ZA INOZEMSTVO
Kr. 100 — OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 19.

Šibenik, 26. studenoga 1921.

God. I.

PREVAŽNA ANKETA.

Delegati pojedinih vjeroispovjesti raspravljaju već više dana u Beogradu o uređenju pravnih odnosa između crkve i države. Oni na poziv Vlade moraju da utanače glavne uslove, po kojima se mora da udesi sporazum između priznatih konfesija prema državi i međusobni odnosi između samih konfesija.

Prevažna je ova anketa, jer se raspravljaju pitanja, o čijem će riješenju zavisiti napredak i konsolidacija naše mlade države.

Bez sumnje religija je bila uvijek najstalniji temelj zdravog socijalnog i državnog poretka i ona pruža neospornih garancija za slogu i jedinstvo te ublažuje oštrinu društvenih opreka. Konfesije, osobito danas, moraju biti najprirodnije i najnužnije pomoćnice državi u nastojanju i radu oko blagostanja svih državljana.

Iskrenom radošću treba pozdraviti inicijativu Vlade, koja nije htjela tako velike probleme, kao što je utanačiti odnos između crkve i države, riješiti, a da nije čula mjerodavno stanovište svih organiziranih konfesija. U ovome je prevladala pravednost i pravo shvaćanje misije, koju religija vrši u narodu proti onoj framasunskoj struji, koja nažalost hoće da u našoj državi potpuno isključi religiju kao odlučujući faktor u javnom životu.

Važnost ovoga problema, koji zahtjeva život svakoga naroda i svake države, koja imaće za svoje državljane članove jedne organizirane konfesije, osobito se istakla kod nas u posljednje vrijeme, kad je državna vlast na svoju ruku stala da riješava mnoga pitanja, koja tangiraju također interesnu sferu crkve, a osobito katoličke crkve. Neugodne posljedice neuređenih odnosa između crkve i države počeli su čuti i naši državnici, pa i ako donekle kasno, uvjerali su se ipak, da se preko ovoga problema, vitalne vrijednosti, ne smije preći, već da ga se mora riješiti sporazumno sa mnogo trijeznosti, objektivnosti i pravednosti, ako se hoće izbjeći sukobima i kulturnoj borbi, koja je, kako nam povijest govori, bila za svaki narod pa i najveći, fatalna i najžalosnijih posljedica.

Naša se Vlada indirektno već izjavila, kako misli o ovom velikom pitanju, još ove godine u mjesecu marču.

Načelnik Ministarstva vjera u Beogradu dr. Lanović objelodanio je u „Obzoru“ niz članaka. U ovima se bez sumnje odražuje stanovište Vlade. Dr. Lanović u br. 79. „Obzora“ piše: „Ja mogu da zamislim našu državu i bez modernog uređenih financija, bez željeznica, pošta i brzojava, bez policije, pa da staro poštenje u njoj strahu čuva, a javni moral krivce žigoše.

Meni je samo jedno nemoguće, da zamislim razvoj naše države, da predstavim opstanak njen u borbi protiv pozitivne religije. Nju mora država, kao najvažniju saradnicu i prirodnu svoju saveznicu u radu oko općeg blagostanja svojih državljana pomagati.“

Ovo je potpuno i naše stanovište i ono cijeloga našeg naroda. Po rezultatu ove ankete vidjet će se, da li je iskreno ovo stanovište Vlade ili su to samo proračunane izjave, kojima djela ne odgovaraju.

Komisija naše crkve već je, kako čitamo po novinama, izradila svoje stanovište o autonomiji katoličke crkve, o mješovitim brakovima, o bračnom pravu i o materijalnom obezbjeđenju katoličkog svećenstva. Njezino je stanovište diktirano od duha i misije, koju katolička crkva vrši u čovječanstvu: da se naime naša crkva ne smije smatrati kao obična organizacija, nego posve neovisna, i zato da odnos između crkve i države izvire iz sporazuma ili konkordata sa sv. Stolicom.

Od dalekosežne je važnosti, što će se uglatiti u pitanju školstva. Poznata je osnova Ministarstva prosvjete, koje hoće da isključi potpuno upliv religije iz škola. Projekt glavnog Prosvjetnog savjeta smatra, da učenicima srednjih škola u višim razredima nije potrebita religiozno-moralna nastava.

Rasprava u Zakonodavnom Odboru o trošarini na vino. - Odlučni govor našeg poslanika dra Dulibića. - Primljen njegov prijedlog proti nezakonitoj primjeni ovoga zakona na naše krajeve.

(Posebna vijest „Narodne Straže“).

BEOGRAD, 24. studenoga. Zakonodavni Odbor pretresao je na sinočnoj sjednici zakon o trošarini na vino. Tom prigodom naš nar. poslanik dr. Dulibić održao je vrlo lijep i odlučan govor: dokazujući nezakonitost postupka naših finansijskih organa te nemogućnost prema jasnom slovu samog ovog zakona, da se ovaj zakon protegne na Dalmaciju, gdje se dosad u većini mjesta nije nikad utjeravala ta trošarina na vino. Nakon duge rasprave Odbor je primio prijedlog poslanika naše Pučke Stranke dra Dulibića, da se kao dosad pobira trošarina samo pri uvozu vina u mjesta podložna trošarini. Prijedlog su poduprli nar. poslanici Ljuba Jovanović i dr. Momčilo Ninčić.

Pučka Stranka za naše ribare. - Primljen prijedlog dra Dulibića o ukinuću trošarine na karbur.

(Posebna vijest „Narodne Straže“).

BEOGRAD, 24. studenoga. Na sinočnoj sjednici Zakonodavnog Odbora naš nar. poslanik dr. Dulibić još je predložio, da se oslobodi od svake trošarine karbur, potrebit našim ribarima. Odbor je ovaj njegov prijedlog primio, tako da odsada naši ribari ne će morati plaćati nikakve trošarine za karbur, koji trebaju.

Proti trošarini na vino.

(Upit nar. poslanika dra Ante Dulibića gusp. Ministru finansija prikazan Narodnoj Skupštini 16. studenoga 1921.)

Nezakoniti postupak finansijskih vlasti u primjenjivanju zakona o trošarini na vino pobudio je punim pravom živo ogorčenje naroda u Dalmaciji.

Interpelacija poslanika dra. Korošeca, koju je upravio na Ministra prosvjete Pribičevića proti Školskom vijeću u Sloveniji, koje svojevoljno riješava učenike, da vrše svoje vjerske dužnosti, uvjerava nas nažalost, da neki državnici još ne će da računaju na religioznu svijest našeg naroda, te hoće pod svaku cijenu da raskršćane našu mladež i oduzmu joj religiozni etički odgoj. Čemu onda anketa u Beogradu?

Država crkvi mora da zajamči njezin potpuni slobodni razvoj, te je osobito u odgoju mladeži po školama podupire. Ako ne bude uglavljeno ovo principijelno načelo između crkve i države, onda ne će moći doći do nikakva rezultata.

Mi se ipak puno nadamo, da će rad ove ankete biti okrunjen radosnim plodom. Dode li do potpunog sporazuma, onda će biti osigurana jednokopravnost svih konfesija u državi i snošljivost između istih. Religija će dobiti ono mjesto, koje mora imati, što će pak djelovati veoma uspješno na razvitak naših političkih i društvenih prilika, nemogući će kulturnu borbu te će se učiniti veliki korak konsolidaciji naše države.

Anketu konfesija, koja se sada drži u Beogradu, mora da svaki ljubitelj ove države i pravi rodoljub osobito simpatijom prati i želi joj najpovoljniji uspjeh.

mogao protegnuti i na Dalmaciju, kako su to učinile trošarinske vlasti, pošto Dalmacija u najvećem dijelu spada među one oblasti, u kojima se dosad nije naplaćivala trošarina na vino.

Pod br. 6. slovo b.) tarife, uvedene gornjim zakonom, izričito je rečeno, da će se trošarina na vino naplaćivati samo „u oblastima, gdje je i dosad naplaćivana“. Po tom je jasno svakomu, da se trošarina nema naplaćivati ondje, gdje je nije dosad bilo. Dosljedno tome ne naplaćuje se se trošarina na vino u krajevima Kraljevine Srbije, ne naplaćuje se u Bosni i Hercegovini, jer se tamo nije dosad naplaćivala. Ali i Dalmacija je zemlja, gdje se dosad nije naplaćivala trošarina na vino, nego samo pri uvozu vina u tačno označena mjesta. Sve druge oblasti nisu naplaćivale trošarinu. Stoga je iznenađenje ogorčenje naroda, što je taj jasni propis zakona na štetu Dalmacije povređen, razumljivo i opravdano.

I ako glede značenja stavke 6. slovo b) tarife ne može da bude dvojbe, zakon u napomeni k tom stavku ponavlja i potvrđuje, da se nema naplaćivati trošarina na vino ondje, gdje se dosad nije naplaćivala. Ta napomena 2. glasi: „Ova trošarina na vino naplaćivaće se prema propisima, koji o tome postoje u pojedinim pokrajinama“. Prama kojim propisima bi se dakle mogla naplaćivati trošarina u Dalmaciji, ako ne prama propisima, koji tamo postoje, a to su propisi predviđeni u carinskom zakonu godine 1830. u odjelku, u kome je riječ o tako zvanom „Dazio consumo“?

Na osnovu ovih propisa naplaćuje se u Dalmaciji trošarina samo pri uvozu vina (a ne masta i kljuka) u mjesta, koja su izričito, taksativno označena kao mjesta podložna trošarini pri uvozu vina. Nije se dakle naplaćivala trošarina na vino proizvedeno i potrošeno u istim mjestima niti pri izvozu iz njih, kao ni uopće u svim drugim mjestima Dalmacije, nego, kako je rečeno, samo kad je vino uneseno u mjesta izrično podvrgnuta trošarini. Ovi propisi carinskog zakona iz 1830. još postoje i na iste se pozivlje novi zakon o trošarini.

Prama primljenim i provjerenim izvještajima konstatovano je, da se trošarinske vlasti u Dalmaciji nisu držale pomenutih postojećih propisa, koji su napomenom 2. na broj 6. tarife zadržani u važnosti. Finansijski organi stali su da naplaćuju trošarinu svugdje i u mjestima, gdje se vino proizvodi i potroši, pa čak i pri izvozu vina iz tih mjesta, a to sve proti postojećim propisima i proti novim propisima zakona o državnoj trošarini, koji se na stare propise pozivaju.

U teškim gospodarskim prilikama, u kojima se Dalmacija nalazi, nezakonita primjena zakona o trošarini na

vino značila bi smrtni udarac cijelom pučanstvu, koje mora da shvati kao golemu nepravdu, što se blagodati izuzetka od plaćanja trošarina na vino samo njemu oduzimaju i to teškom povredom zakonskih propisa od strane vlasti.

Što ga mi je čast upitati gosp. Ministra?

1) Je li mu poznat nezakoniti postupak financijskih vlasti u Dalmaciji u primjenjivanju propisa o trošarini na vino, pri čemu se trošarina hoće da naplaćuje i u oblastima, u kojima se dosad nije naplaćivala profit izričito propisu stavke 6. slovo b) tarife?

2) Je li gosp. Ministar voljan bezodvlačno uputiti financijske organe, da se trošarina na vino prema postojećim propisima ima naplaćivati samo pri uvozu vina u mjesta podložna trošarini?

Tjedni pregled domaće politike.

Još nema vladine demisije. Zadržani dana svi čas po čas očekujemo vladinu demisiju i s njom kraj naših čokorilovaca, ali te do danas nema. Vođe se pregovori, oklijeva se. Očito se vidi, kako je teško policajdemokratima odstupiti od unosnih i masnih jasala, pak intrigiraju na sve strane, ne bi li još kako ostali na položaju. S druge strane opet pregovori radikala s opozicijom vrlo teško idu, jer se opoziciji ne da uzeti na svoja leđa odgovornost za sve grijehe današnje vlade. Imaju i pravo. Svi dobromislići, pa i mi s njima, jedini izlaz vide u što skorijim izborima, iz kojih treba pristupiti radikalnoj reviziji ovako nepravdno nametnutog ustava, da se jednom sporazumom svih triju naših plemena pristupi središnjoj ovako nesređenih naših nutarnjih prilika i konsolidavanju naše mlade države.

Uspjeh za uspjehom naše vanjske politike. Svakog pravog rodoljuba mora da zaboli u duši, kad vidi i kad se sjeti, kakve strašne poraze je doživjela i dnevno doživljuje naša diplomacija. Iza prisilnog ispražnjenja Koruške i Baranje, te velikog poraza u Rapallu dolazi nalog Vijeća Saveza Naroda, da se odmah povuku naše čete iz Albanije, inače da će nas Velike sile blokirati. I mi bez prigovora ispražnjujemo Albaniju, koja nam je već dosta jada dala, i novaca i ljudi

pozobala, a sve radi svojevlastivosti nekih naših vodećih političara. Na račun Albanije i Skadra u svoje vrijeme odrekli su se Rijeke, a sad nemamo ni Skadra ni Rijeke. Inaravski naši mihi saveznici požurili su se brže bolje, da pohvale našu pomirljivost! Oh, glorioh li ironijel! Baš im možemo biti harni, ali još harniji nazim „spretin“ i „sposobnim“ političarima i državnici, koji još hoće da ovim skliskim putem vode našu vanjsku politiku i ne će da nedostojni i nesposobni odstupe.

Odlučni nastup naših poslanika proti vladinoj podjeli države na oblasti. Sa svih strana, pa i iz središnje samih vladinih stranaka, digle su se jake tužbe proti vladinom parceliranju naše države. 18. ov. mj. na sjednici I. odsjeka Zakon. Odbora prije prelaza na dnevni red naš poslanik Gostinčar u ime naše Pučke Stranke dao je ovu izjavu: „Pošto je predloženi zakon o podjeli zemlje na oblasti izrađen prema ustavu, koji ne stoji u suglasju ni po načnu, kako je izglasan, ni po sadržini, ni po državnopravnim aktima, koji čine njegov temelj, i pošto se dalje ovaj zakonodavni prijedlog protivni zahtjevima hrvatskog i slovenskog dijela našega naroda, i prema tome onemogućuje plemensku ravnopravnost u našoj državi, to izjavljujemo, da ćemo svom silom nastaviti borbu za reviziju ustava, dok se ne ostvare naša načela, istaknuta u odvojenom mišljenju u nacrtu ustava“. Ova naša izjava izazvala je među vladinim strankama veoma neugodan dojam. Naš izaslanik je još izjavio, da se članovi našega Kluba na ovoj sjednici imaju smatrati kao posmatrač i svjedoci, te je tražio, da se u ovom važnom pitanju konsultira i mišljenje drugih stranaka. Iza toga se razvila vrlo živahna i burna rasprava, u kojoj je sam predsjednik odsjeka g. Nastas Petrović izjavio i konstatovao, da je predloženi zakonski nacrt uzrujao sve duševne u našem parlamentu, pak da će se morati činiti koncesije. Konačna odluka o ovom važnom pitanju je zatim odgođena, jer se na sjednici nije moglo doći do suglasnosti među strankama.

Odbijen prijedlog dra Dulbica za interese naših težaka. U financijskom odsjeku Zakon. Odbora predložio je naš poslanik dr. Dulbica, da se u zakonu o porezu na ratne dobitke,

koji se po priznanju vladinog čovjeka, ministra dra Krizmana, u Srbiji u praksi nije uopće primjenjivao niti je od njega ubran novčić, umetne odredba, da taj zakon nema povratne moći, gdje je prije razrezan za godi 1916.-18. Naglasio je, da je po sada postojećim propisima skoro svaki težak u Dalmaciji morao da plaća ovaj porez, i ako mu se imovina nije povećala, nego jedino porasla cijena produktima radi pada valute. Naglasio je, da je taj porez za težaka nepravdan, da se protiv svima pravilima porezne tehnike. Po propisima, koji sada vrijede, morao bi težak plaćati i razliku od uplaćenog poreza na povišeni porez. Ovaj jasni i obrazloženi prijedlog odbili su bankari financijskog odsjeka naših dični policajdemokrati.

Što je s demobilizacijom? Predsjednik Jugoslavenskog Kluba dr. Korošec dobio je odgovor ministra vojnog i mornarice na svoj upit protiv daljnje mobilizacije, da je Ministarsko vijeće stvorilo zaključak, da se otpuste kućama svi obvezanici i komora. 12. ov. mj. izdalo je Min. vijeće nalog, da se smjesta otpuste svi rezervni oficiri, momčad i komora, koji su poslani za pojačanje na mađarsku frontu. 18. ov. mj. izdalo je Min. vijeće nalog, da se otpuste još rezervni oficiri, momčad i komora, koji su poslani na albanski front za pojačanje.

Već prigovaraju! 22. ov. mj. bila je skupna sjednica svih delegata pojedinih konfesija za uređenje odnošaja prema državi pod predsjedanjem ministra vjera dra M. Jovanovića. G. ministar se požurio, da prigovori izvještaju katoličke komisije u nekim točkama, osobito u onima, koje govore o konfesionalnim školama. Sve u znaku ravnopravnosti i vjerske slobode!

Naši dopisi.

Zlosela, 22. studenoga 1921.

Nastojanjem Josipa Filipi, kako se bar on hvali, naša Pokr. Vlada u Splitu početkom ove godine priskočila nam je u pomoć dostatnim količinama brašna, pšenice, kukuruza i fazola. Zajedno s Antom Uroda on je i dijelio narodu tu hranu na račun Vlade uz cijenu od 4 dinara svaki kg. brašna, 3 i po dinara svaki kg. pšenice, 1 dinar i po svaki kg. kukuruza, 1.75 dinara svaki kg. fazola. Prije podjele i rasprodaje te hrane javnim oglašom

upozoriše pučanstvo, jer nema još dinara, do konačne izmjene novca da će morati platiti hranu neizgostanim a.-u. novčanicama računajući po tadašnjem trgovačkom kursu dinara 10 kruna za jedan dinar, pak ako Vlada kasnije izmjeni novac uz gori razmjera, da će razliku morati naknadno nadoplatiti svaki pojedinac, ako li pak izmjeni uz bolji razmjera, da će se kupcima povratiti suvišak uplaćenog novca.

Vlada je već javila putem novina, da će izmjeniti novac uz razmjera od 1:4 za sve svote ispod 100.000 K, s pouzdanje pak strane opet doznajemo, da će se novac utjeran od raznih odbora i aprovizacija za od Vlade doznačenu hranu izmijeniti uz najpovoljnije uvjete. Nas je ta vijest obvelisela, ali se opravdano bojimo, da sada ne će održati svog obećanja gosp. Filipi sa svojim društvom, te vratiti narodu novac, kako bi morao. Imamo i razloga, da se za to bojimo. Nekima, koji nijesu imali gotovine, davali su naime oni hranu i na vještaju. U vrijeme berbe višanja htjeli su ovi dužnici da podmire ovaj svoj dug u višnjama. Ne malo su se začudili, kad su im oni htjeli za svaki kg. brašna, koji su prodavali 40 K neizgostanih, htjeli sada zaustaviti višanja u vrijednosti od 10 dinara, jer da je tobože Vlada odlučila promjenu uz razmjera 1:4, kao da svaki kg. brašna nije stajao 4 dinara, nego 10 dinara. To je mnoge jako uzrujalo, pak je došlo i do tučnjave, radi koje još i danas neki čame u zatvoru, potvoreni prikazani Vladi ne kao branitelji ovih dužnika i njihovih tako jasnih prava, nego kao komuniste, i ako ni jedan ni drugi uopće ne znaju, što će reći biti komuniste.

Još se na nešto moramo potužiti. Jednom nam je Pokr. Vlada poslala kukuruza, da nam se podijeli badava. Djelitelji nijesu ga davali, komu su morali i onima, koji su ga trebali, nego komu su oni htjeli. Davali su ga onima, koji su imali hrane u kući, vina za prodaju 50-60 hl., blaga, konja i koji su s konjima dobivali dnevno 500-600 K, a znamo, da u se i neki krmci hranili onim kukuruzom, dok su drugi, koji nijesu primili kukuruza, željeli koriku hljeba. Najbolji je dokaz, da je pučanstvo tada, kao i sada, živjelo u velikoj potrebi, što je bilo vrlo malo novaca donio i prikazao na izmjenu.

PODLISTAK

Novi Evandelistar. *)

Neki novi život struji oko nas. Sve se želi obnoviti, novim pravcem krenuti. Akademije, učena društva sastaju se i stvaraju nove planove za buduću svoj rad. Obnavljaju se knjige, revidiraju se školski tekstovi. Pa eto i u crkvi se stvaraju nove odredbe: u našim bazilikama, župnim crkvama, kapelicama i uopće svim bogomoljama Jugoslavije čuje se akcent hrvatskog jezika, pa i ondje, gdje se do sada nije čuo. I zato eto na naša vrata banu novi Evandelistar, koji je priredio poznati bibličista o. Petar Vlašić, profesor na franjevske bogoslovnom učilištu u Dubrovniku.

Upravo je divno ovo djelo, što se tiče tehničke strane. Tiskan je krupnim

*) t. j. Epistole i Evangelja preko sve godine po novome rimskom Misalu, dozvolom Pape Pija X., udjeljenom dubrovačkom biskupu dru. Josipu Marcellu, sudjelovanjem kanonika: A. Lieppili, V. Barbić, J. Božić i I. Fabris, te svećenika: V. Medini, H. Tajleran, I. N. Ojvanović — priredio o. Petar Vlašić, franjevac. Nuklada Knjižara „Jadrana“ u Dubrovniku 1921.

slovima na dobrom papiru, osobito u finom i sjajnome izdanju, a urešen je umjetničkim slikama. Uvelike imponira njegova pročelna slika: kako Isukrst propovijeda narodu. Dotjerane su mu i slike za Božić i Uskrs. Ornamentalna strana nije loša što se tiče slova, ali neki su ornamenti nešto frivolni, neozbiljni. Naslovna stranica, kalendar i Velika Sedmica štampano je u crnoj i crvenoj boji, koja baš nije toliko blistava. Format mu je misala, osobitoom bravurom izabrana je veličina slova prema raznim svečanostima, te je sve detaljno označeno, gdje je što, da čovjek sasma lasno nađe, što mu je potrebno. U jednu riječ: radnja je korektna i solidna, određena za decenice i decenije.

Što da rećemo pak o uspjehu o. Vlašića u ovome radu? Uzevši cjelovito čitavu stvar mirne savjesti moramo priznati, da je zaista o. Vlašić u ovome poslu uspio. Jest, teška i delikatna je ovo radnja; po njoj dolazi se na sito i rešeto svima svećenicima. No ipak o. Vlašić savjesno je ispunio svoju dužnost. Mnoge i mnoge stvari on je morao imati pri pameti, bilo glede jezične strane, bilo glede biblijskog shvaćanja, ali ipak ne

smalaksa u svojemju pothvatu. Jezik mu je dobar, krepak. Neku ugodnost čuti čitalac listajući stranice Evandelistara. Ima doista tu nekih drevnih izraza, ali se oni već udomise po našim crkvama od tolikih i tolikih vijekova, kao: „Štenje“ i „U dmi one“. Ima nekih pridjeva, koji nijesu baš običajni po Banovini. No što ćemo? Uvijek Banovci predbacuju Dalmatinčima, da ne poznavaju hrvatskog jezika, a Dalmatinci govore, da su nam Banovci iznaukazil jezik. Što da na ovo rećemo? Kod Banovaca upliv je njemačke kulture, a kod Dalmatinaca talijanske. I zato ćemo za dugo i dugo jedni drugima biti zagonetkom. Prevodi Himana koji ulaze u ovaj Evandelistar, uopće nam se milo dopadaju i ako su se neki stihovi imali većim marom istančati. Svakako jezgrovitiji su Himni: „Barjai kreću Krajeviti“ i „Križu sveti, nad sva stabla“, nego „Dan od gnjeva, vaj nemilom“.

Prijedlog je čitavog Evandelistara korektan, jer, kako veli auktor u „Predgovoru“, služio se židovskim, dotično grčkim izvornikom. I zato uz svu jedinu hrvatskog jezika, koji je književni uz dozu pučkih izraza, ne trpi biblijska osebnost. Ne dopadaju

nam se nikako mnoge interpunkcije, i ako se auktor ispričava, da se vjernu u štome držao izdanja novog rimskog Misala. Najbolji je pak bio učinio o. Vlašić, da je ispuštio onu pjesmu, što se pjeva samo oko Dubrovnika, na str. 117; jer tim bi mogao kojigod pomisliti, da u opće dosta dubrovačima ulazi u Evandelistar, što pak nije istina. Pisac se služio obilnom literaturom pri obradivanju svojeg zadatka. Svi dosad izdati Evandelistari bili su mu pri ruci. Znamo, da je godine i godine radio o. Vlašić oko ovog izdanja; znamo, da je dosta savjeta primio i uvažio sa svih strana te za više mjeseci sa svojim Odborom svake i najmanju riječ na tezuju stavio. Zato mu na ovome radu srdačno čestitamo, Bit će prigovora; da se moglo ovako ili onako prevesti, ovo ili ono staviti ili ispuštiti, No sve to ne umanjuje važnost rada o. Vlašića za svoj hrvatski narod. Najtoplije preporučamo ovo djelo, koje se dobavlja kod Knjižara „Jadrana“ u Dubrovniku, radi i njegove savjetnice F. J.

Mi zahtijevamo, da se suvišak novca, koji smo platili za hranu, doplaćenu nam od Pokr. Vlade u Splitu povratni kupcima ili da se istim kupe zbona za crkvu, što bi i puk želio. Tu će biti koji par stotina hiljada kuna, kojima bi se htjeli okoristiti djelatnici. Mi držimo, da nije nikako pravo, da se novac, koji pripada pojedincima, daje djelateljima. Ako zaslužuju kakve nagrade, Vlada ima načina, kako da ih nagradi, a da to ne bude od nikakve štete ovom osiromašijelom narodu.

Novac se još nalazi na izmjeni kod Poreznog Ureda u Šibeniku. Tu neka i ostane do konačne odluke vladine, što se ima s njim činiti, a ne daje se djelateljima prigodom predložene konačne izmjene. To su naše želje, to naša prava. Neka ih prizna i Vlada.

Jedan za sve.

Iz katoličkog svijeta.

Proslava 15. godišnjice Jug. kat. akad. društva „Domagoj“ u Zagrebu, 8. prosinca o. g. proslavit će naš „Domagoj“ na svečan način svoju petnaestogodišnjicu uz sudjelovanje ostale katoličke javnosti i novootvorenim prostorijama Katoličkog doma. Sve su pripreve već u punom toku. Kako je poznato, „Domagoj“ u glavnom znači početak mladoga katoličkoga gibanja u hrvatskim krajevima. U tom je gibanju sve do danas sačinjavao glavnu ulogu, te i sada, i ako je izgubio osnutkom J. K. D. Lige značaj centrale samoga kat. dačkog pokreta, ipak, časno i dostojno svojih predšasnika, vrši svoju zadaću dajući uvijek svježih, odgojnih sila i zdravih poticaja. Ovom proslavom hoće domagojci, da u duhu svojih vođa Mahnića, Kreka i Rogulje osvjete svoje mlade sile i još jačim zamahom zadru u današnju pokvarenu, bezvjeršku atmosferu, te da ubrzaju ostvarenje konačnog cilja: Preporoda domovine na temelju nauke katoličke Crkve. — Za samu proslavu koja je zamišljena u širim potezima, ne dostaju društvu materijalna sredstva, te se ovim putem obraća na sve svoje prijatelje, koji su i prije svoju pažnju k njemu svraćali, sa toplom molbom, da ga novčano što prije pomognu. Sprema se na adresu: Jug. kat. akad. društvo „Domagoj“ - Zagreb, Pejačević trg. 15. Ovi će se novčani doprinosi objaviti u našim novinama. Sam program proslave spremna se naknadno. Ovom će prigodom Liga izdati posebno izdanje „Lučić“ (br. 2), koje će biti posvećeno toj proslavi, a društvo će izdati razglednice svojih članova. — Za „Domagoj“: Predsjednik: Božo Nikolić, cand. iur., tajnik: Drago Ferencić, cand. iur.

Iz naših neoslobođenih krajeva.

Iz Zadarskih otoka, 15. 11.

Teško Kotarcima i Primorcima, koji se nalaze u okupiranom području, ali otocanima ni kud ni kamo. Potraje li još okupacija, morat će listom u prosjake. Nemaju sijanica, da bi hrane našli, a za samo brašno, što Talijanci dijele, moraju davati 36 K. za kilogram, što u razmjeru 4:1 do-lazi 9 dinara. Za tjesteninu moraju plaćati 3 lire za svaki kg. Meso je po 8 lira, a prošlih dana, kako je dinar bio spao, bilo je u nekoj varoši po 28 dinara. Potraje li ovako još koje vrijeme, uništen je otocanin. Došlo do zdvajanja: težak i mornar počeli gubiti i ufanje, da će kad biti oslobođeni. Poznato mi je, da je prošlih dana iz ovih krajeva odaslano više brzojava na razna naša Ministarstva i zastupnike u Beogradu, kojima ih se

zaklinje, da se požure izprašnjenjem, jer prijeti narodu propast. Prošla je već godina dana, da po ugovoru pripadaju ovi krajevi Jugoslaviji, a mi još uvijek u ropstvu.

Doba bi već bilo, da se naša Vlada makne i učini kraj talijanskim diplomatskim doskočicama.

Domaće vijesti.

† Ljuboje Dlistuš. 17. ov. mj. preminuo je u Osijeku u 71. godini života ovaj poznati, sposobni, učeni i zaslužni pedagog, književnik i novinar, a ujedno iskreni i pravi rodoljub te odrešiti i praktični katolik. U njemu gubimo mnogo. Bio je glavnim urednikom „Hrvatske Obrane“, našega glasila u Osijeku i predsjednikom mjesnog Kluba Hrv. Pučke Stranke u istom gradu. Na lijepom sprovodu najbolje se vidjelo, koliko je imao znanaca, prijatelja i štovalaca, pa i među istim protivnicima. Sve naše novinstvo bez razlike stranaka o njemu piše najpohvalnije. Dok vrlom i milom pokojniku želimo vječni pokoj, ožalostenoj obitelji i našim prijateljima i pristašama u Osijeku naše najdublje saučestje!

Legija „Jugoslavenske Matice“. Upisao se dalje u I. legiju „J. M.“ sa 500 K: gg. Marin Marasović, dr. Ivo Stalio, Mate Jankov, V. b. razr. realke, VI. a. razr. realke, Juras Vicko, Ivić Jelka, Katalinić Anđelko, Katalinić Slavna, Škarica Vinko, dr. Sokol Damjan, Jelaska Šime, Zorka Špira Marića, Ferić Marin. Biskupsko Sjemenište dva udjela po 500 K, Bonetti Niko, dr. Škarica Luj, Petrić Petar, I. c. razr. realke, Prosv. Org. Jug. Napr. Nac. Sr. Šk. Đaštva, Gradska Pučka muška škola tri udjela po 500 K, II. razr. gimnazije, II. a. razr. realke sa 510 K, II. b. razr. realke sa 714 K, VI. b. razr. realke sa 572 K, VII. a. razr. sa 580 K, VII. b. razr. sa 500 K (svi ovi u Splitu); don Frano Ivanšević i Ivanšević Filip svaki sa 500 K (Kriko-Jesenice); Cvitanić Marijan sa 500 K (Milna); dr. Mate Petrašić i dr. Marin R. Ivić svaki sa 500 K (Solin); Prkut Petar i Lambert pl. Cambj svaki sa 500 K (K. Kambelovac), Uprava harno zahvaljuje.

Gradske vijesti.

U fond našega lista, da počaste uspomenu Marije ud. Inchiostri, darovali su gg. Damjan Katalinić i braća K 100 i don Ivan Lubin K 40 (obojica iz K. Staroga) te Vjekoslav-Medić K 40 - Uprava im harno zahvaljuje.

Ministarski odgovor na naš brzojav. Predsjedništvo Kluba Hrv. Pučke stranke na svoj brzojav, koji smo donijeli u 16. broju našeg lista, od Ministarstva financija preko Delegacije istog ministarstva u Splitu primilo je ovaj pismeni odgovor: „Na riješenje Vaše brzojavne predstave, kojom ste tražili ukinuće odredbe o osiguranju poreza na ratnu dobit prigodom konačne izmjene novčanica, čast nam je priopćiti Vam, da je Ministarstvo financija (Generalni inspektorat) rešenjem od 4. novembra o. g. br. 12.096 izjavilo, da će poreski uredi postupati prilikom zamene krunskih novčanica po naredjenjima već izdanim od strane ove delegacije za naplatu poreza na ratne dobitke, a partajama ostaje mesto žalbe generalnoj direkciji neposrednih poreza, da izjave u zakonitom roku.“

Na brzojavnu čestitku općine šibenske prigodom 50. godišnjice novinarskog rada zaslužnog don Jure Biankini-a uputio je ovaj opć. upravitelj dru. A. Rajević ovo pismo, koje, zamoljeni za izvršenje, evo donosimo:

„Brzojavna čestitka, kojom me je počastila općina šibenska uvelike me je obradovala. Hvala Vam najsrdačnija!“

Junaštvo vrlih šibenčana još od prvih epičnih borba za preporod Dalmacije duboko je usadeno u moje srce. Još od onda ja ih duboko štujem, a njihovo držanje kroz prokletu talijansku okupaciju uprav me je zadivilo.

Stoga mi je šibenska čestitka od najmilijih i progovara mi ne samo o slavnoj prošlosti tog junačkog grada, nego i o njegovoj sretnijoj budućnosti.

Neka živi i cvate naš Šibenik u cjelokupnoj i naprednoj Jugoslaviji!

Molim Vas, gospodine upravitelju, primite i ovom prigodom čuvstva mog najživljeg štovanja.“

Udruženje trgovaca, industrijalaca i obrtnika za sjevernu Dalmaciju u Šibeniku održalo je svoju prvu konstituirajuću skupštinu u nedjelju 20. t. mj. Skupštinu je otvorio i predsjedao joj gosp. Miloš Šupuk. Javio je skupštinarima, da su pravila već odobrena od Vlade, i po tome da Udruženje već zakonito postoji. Prešlo se zatim na biranje nove uprave. Za predsjednika bio je izabran g. Miloš Šupuk, za potpredsjednika g. Vladimir Kulić, za ostale članove uprave gg.: Dimitrije Triva, Ivan Žaja, Šimun Ilijadica i Josip Jadronja. U nadzorni odbor bila su izabrana slijedeća gg.: Čedo Bauer, Edmund Weissenberger, Stipe Šare, Simo Matavulj i Adolf Makale. — Ovom mladom Udruženju, koje ima da okupi sve privredne krugove cijele sjeverne Dalmacije, želimo svaku sreću i napredak na korist našega Šibenika, cijele sjeverne Dalmacije i svega staleža naših trgovaca industrijalaca i obrtnika.

Svečanost sv. Cecilije. U utorak, na dan sv. Cecilije, zaštitnice svih pjevača i glazbara, po starom predratnom običaju naši glazbari prisustvovali su svečanoj pjevanju sv. Misi u crkvi sv. Frane. Iza nje su obašili gradom svirajući vesele koračnice. U večer su u širokoj ulici na maloj pločati pred Drogerijom Pecelj i drug priredili gradansvu koncert. Po koncertu su imali društvenu večeru kod Špira Guberine, gdje su nekoliko sati prošli u ugodnome društvu i potpunom redu. Dobro je i pohvalno od naših glazbara, da su opet uveli ovaj lijepi starodrevni običaj. Mi im želimo, da pod auspicijama ove svoje zaštitnice ovo njihovo glazbeno društvo što bolje uznapreduje i procvate!

Plemenit dar. Gosp. Marko Stojić darovao je u korist fonda „Uboškog doma“ 200 K. Ugledali se i drugi u ovaj njegov lijepi primjer! Uprava mu ovim putem najljepše blagodari.

Darovi „Uboškom Domu“. Da počaste uspomenu Mate Poturice: Obitelj J. Tambača i Mate Pergin po K. 20. Da počasti uspomenu Ante Aduma: Mate Pergin K. 20. Da počaste uspomenu Ivana Grimani: Marko Jakovljević, Nikola Čikato, Josip Triaža, Ante Friganović, J. Tambača, Obitelj Sersić i Mate Pergin po K. 40; don Krsto Stošić K. 24; Ante Bumber, Toma Bumber, Paško Staničić, don Ante Radić, Papirnica Ergo Radić, Delfino Delfin, Ivan Kačić, Ivan Kuzmić, Šime Bianchi i prof. don Rudolf Pian po K. 20. Da počaste uspomenu Dragomira Košana: Antun Ungaro K. 100, Vladimir Ungaro i Dragutin Vidović po K. 80, Stjepan Karković K. 64; Miran Ivanšević, Rude Tičić i Obitelj Ive Belamarića p. Tome po K. 40; Vladimir Šupuk, Ivo Šupuk Aleksandrov, Ivan Šupuk p. Stipe, Marko Belamarić p. Tome, Obitelj

Mate Pergina, Antun Prebanda, Stanko Grizanić i Vladimir Kulić po K. 20. Da počaste uspomenu Ane Milić: Lušić i drug K. 200 te Klauđije Šupuk K. 40. Prigodom godišnjice smrti Josipa Bilića: Oskar Ivon-Bilić K. 400. Da počasti smrt Ivana Darrera: Oskar Ivon-Bilić K. 120. Da počaste uspomenu Maše Škarica: Marko Jakovljević K. 60; Ive Karadžole, Krste Jadronja i Obitelj p. P. Škarice po K. 40; J. Tambača i Vladimir Kulić po K. 20. Da počaste uspomenu Marte ud. Barbača: Stipe Šare K. 100; Stipan Scotti, Luka Sunara, Jere Grubišić, Marko Protega i Obitelj p. P. Škarice po K. 40 te Ivan Kuzmić K. 20. Da počasti uspomenu Ante Šarića: Josip Bego K. 40. Da počaste uspomenu Danice Ivčić: Stipe Šare K. 100; Vinko Vučić, Niko Lalica i Drezga Josjo po K. 40; Braća Ilijadica, Ante Belamarić p. Miše, Vladimir Kulić i Ivan Vučić pok. Andre po K. 20; Kačić Ivan K. 10. Da počaste uspomenu Marije ud. Inchiostri: Josip Zenić K. 80 i Marko Jakovljević K. 60; Obitelj Kuzmić, Ivan Kačić-Dimitrij, Paško Staničić, Niko Milin, Rude Tičić, Mandina Tičić, Ivan Žaja, Krste Jadronja, Ivan Bergnocchi, Dane Škarica, Mihovil Matačić i Obitelj p. Ergo Košana po K. 40; Antun Prebanda, don Ivan Bjažić, Antica i Adele Delfin, Andrija Bianchi, Ulderik Rossini, Fila ud. Sigore, Josip Tambača, Knežević Juraj, Delfino Delfin, Ivan Vučić p. Andre, Ante Bumber, Kresimir Novak i Justo Dellagiovanna po K. 20; Obitelj p. Mate Košana K. 12, Ante Tičulin i Dragutin Vidović po K. 8 te Ante Tičulin K. 4. Da počasti uspomenu Vjekoslava Zenića: Josip Zenić K. 40. Da počasti uspomenu Pave ud. Dulibić: Josip Zenić K. 40. — Plemenitim darovateljima „Uboškog doma“ svesrdno zahvaljuje.

Katalog praških velevara, ovo vanredno praktično pomagalo u lijepom četverojezičnom izdanju dobiva se za 20 dinara po komadu kod: Čsl. konzulata u Splitu.

Čast mi je ovime javiti cij. općinstvu, da sam ovih dana otvorio dućan u kofonjalima i delikatesama na obali u kući g. Mirkovića. JOSIP DREZGA.

Prodaju se: dva banka za trgovinu iz čvrstog drva. Obratiti se Upravi lista.

Javna zahvala.

Prigodom smrti naše predobre i ljubljene sestre, odnosno tetke

Marije ud. Inchiostri

primismo „toliko“ iskaza ljubavi i prave sućuti, te se smatramo dužnima, da i ovim putem izrazimo svaku hvalu i priznanje svim rođacima, prijateljima i znancima.

Osobitu pak hvalu i priznanje izrazujemo veleuč. gosp. dru Franu Dulibiću, koji je za cijelog trajanja njezine bolesti sve do zadnjeg časa rijetkim zauzimanjem i ljubavlju nastojao, da joj ublaži teške boli.

Svoju osobitu harnost i priznanje dugujemo i preč. kanoniku Ivanu Mirciću, koji ju je okrijepio zadnjim utjehama naše sv. vjere i pobožnim molitvama tješio sve do zadnjeg daha života.

Još jednom svima ovima naša najsrdačnija hvala, a od Boga obilata plaća!

Mila ud. Prebanda, Ana Paluello, Antonietta Zuliani, sestre, Marija i Vladimir Kulić, nećaci.

Javna zahvala.

Veliko i duboko saučešće pri krotom udarcu, kad neumoljiva smrt otrgne zauvijek od nas neprežaljenoga i ne dosta oplakanoga

DRAGOMIRA

bilo nam je od ne male utjehe.

Od Svevišnjega neka svima plata i nagrada bude, a od nas imiskrena hvala!

Dok nam je nemoguće, da se poimence oduzimo gg. liječnicima i časnim sestricama, te požrtvovnom dušobrižniku i svima ostalima, na osobiti način priznajemo uglednom Udruženju ovomjesne gg. trgovaca, koji doista ništa ne izostaviše, a da svom drugu iskažu zadnju počast dostojanstvenom otpratom do vječnog počivališta.

Gašperina ud. Koštan rođ. Belamarić, supruga i

Jela ud. Koštan, p. Mate majka

za se i ostalu rodbinu.

Bogato skladište šivaćih strojeva

SINGER

kao i svih pojedinih dijelova šivaćih strojeva, šivaćih igala i mašinskog ulja.

Prodaja uz gotov novac i obročnu otplatu.

Na svakom je stroju naznačena cijena, koja je ista za cijelu Jugoslaviju.

ANTE FRUA
ŠIBENIK Glavna ulica.

Zastupnik gornje tvrtke za Šibenik i okolicu.

Otpremu robe sa stanice Bakar u luku i obratno, te ukrcaj na parobrode preuzima najbrže i najkulantnije

Opravništvo Dalmatie - Bakar

t. j. tt. FOREMPOHER i drug

Vlastita skladišta brašna, tjestenine
i žitarica

POMORSKA AGENCIJA.

Brzjavni: FOREMPOHER, Bakar

Telefon br. 14.

Kalendari za 1922. godinu.

Danica K. 20 — s poštarinom K. 21.60. — Kalendar Srca Isusova i Marijina K. 16. — s poštarinom K. 18. —

Naručuju se kod „Narodne Prosvjete“ Zagreb I., Pošt. pref. 109.

Tko nije član zadruge, neka novac pošalje unaprijed.

NOVI MOLITVENIK.

Izašlo je treće izdanje molitvenika KRUH NEBESKI, vezan u platno.

Cijene s poštarinom: 1 komad K. 32.—, 2 kom. K. 63.—, 5 kom. K. 156.—, 10 kom. K. 312.—, 50 kom. K. 1546.—.

Glavno Zastupstvo tvornica „Sufid“

Karbida, Kalciumcianamida i ostalih umjetnih gnojiva za državu S. H. S.

Grubišić & Comp.

ŠIBENIK (Dalmacija)

Upute i cijene daje tvrtka na zahtjev.

Brzjavni: Cianamid

Telefon Br.

Hrvatska zadružna tiskara u Šibeniku

prima na izradbu sve zasjecajuće radnje, te je opskrbljena vlastitom knjigovežnicom.

Izradba brza i solidna

Umjerene cijene.

KNJIŽARA FILIP BABIĆ - ŠIBENIK
(HRVATSKA KNJIŽARNICA - ZADAR)

Novo moderno uređen i povećan posao. — Potpuno skladište Jugoslav. knjiga. — Veliki sortiment knjiga stranih jezika. — Tvorničko skladište papira uz najjeftinije cijene. — Sav pribor za urede, općine i škole. — Skladište školskih knjiga. — Prima pretplate na stručne i periodične časopise svakog jezika i struke. — Muzikalije svake vrsti. — Pribor za pisace strojeve Stenzil i Karbon-papiri.

Otprema brza i točna a cijene jeftine. — Solidna usluga.

➔ Pretplatite se na „Narodnu Stražu“. ➔

P. N. Svećenicima, Crkvinarstvima i Trgovcima javljam, da izrađujem iz pravog pčelinjeg voska svijeće u svim veličinama, koje se ne krive, ne kaplju, ne dime i ne udaraju patvorinom.

Svaku kolikoću pčelinjeg voska i meda kupujem.

U zamjenu svijeća primam okapine.

Cijene umjerene!

Vlasnik

Odlikovane Tvornice voštanih svijeća

Vladimir Rulić - Šibenik.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Glavna ulica br. 122
I. kat.

Podružnica Šibenik.

Brzjavni naslov: Gospobanka
Telefon br. 16.

Centrala Ljubljana.

Podružnice: Đakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled. — Interesna zajednica sa: Sveopćom zanatlijskom bankom d. d. u Zagrebu i njenom podružnicom u Karlovcu, te Gospodarskom bankom d. d. u Novom Sadu.

Glavnica i pričuva skupa sa afilijacijama K. 50.000.000.

Podjeljuje trgovcima kredite, eskomptira mjenice, lombardira vrijednosne papire, kupuje i prodaje valute i devize, prima uloške na tekući račun i na knjižice te obavlja sve bankovne i burzovne transakcije uz najpovoljnije uvjete.